

Kaz Kadar Olamıyoruz

– ERHAN TIĞLI · 15 Aralık 2013

KAZ KADAR OLAMIYORUZ...

Kaz, eti, yumurtası yenen güzel bir kuştur. Kaz tüyleri süs olarak kullanılır. Kaz kızartması, kaz ciğeri çok sevilir. Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür. Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez. Geri zekalı kişiler ya kaz çobanıdır ya da kaz kafalı! Beceriksizlere beş kaz verseniz, üçünü kaybederler. Kara kara düşünenlere "agobun kazı gibi ne düşünüyorsun?" diye sorarlar. Yanlış düşünenleri "kazın ayağı öyle değil" diye uyarırız.

Ustası çırağına kaz kızartması getirmesini söylemiş. Uşağın canı çekmiş, önce ayaklarını yemiş, yetmemiş, kanatlarını da mideye indirmiş. Dayanamayıp başını yiyip kazı ustasına öyle getirmiş. Usta şaşırılmış. "Hani bunun ayağı?" diye sormuş. Çırak boynun bükümü, "topal idi" demiş. "Kanadı niye yok?", "Laz idi!" demiş bu sefer çırak. Usta öfkeyle, "Başı da yok diyemezsin değil mi?" diye bağırılmış. Çırak bıyık altından gülererek, "Onda kafa olsaydı, yakalanıp fırına girer miydi?" deyivermiş. Bizde kazları, daha doğrusu kaza benzeyen vatandaşları böyle yiyip bitiriyorlar, onu ayaksız, başsız bırakıyorlar. O da doğanın yok edilmesine, kaz dağlarının talanına sesini çıkaramıyor, kendini kurtaramıyor...

Bir türküde "Maya dağdan kalkan kazlar/ Ak topuklu beyaz kızlar" diye başlanılıyor söze. Seyrani de, "Mahkeme meclisi icat olduğun/ Rüşvet çeşmesinin akmaklığından/ Kaza bela ile alem dolduğun/ Kazların kadiya uçmaklığından" diyor. Kaygusuz Abdal kaz adlı şiirine, "Bir kaz aldım ben karıdan/ Boynu da uzun borudan/ Kırk derviş kanın kurutan/ Kırk gün oldu kaynatırım kaynamaz/ Sekizimiz odun çeker/ Dokuzumuz ateş yakar/ Kaz kaldırmış başın bakar/ Kırk gün oldu kaynatırım kaynamaz" diye yazıyor. Şiir uzun olduğu için hepsini buraya alamadım. Kaygusuz Abdal kazı kaynatamamış ama Amerika bu konuda çok usta!

Padişahın biri veziriyle birlikte geziye çıkmış. Bir köyün yanından geçerken küçük bir evin önünde oturup örgü ören bir köylü kıızıyla karşılaşmış. "Baban evde mi?" diye sormuş. Kız zeki bir tavırla, "Babam evde değil, azı çok etmeye gitti" demiş. "Annen evde mi?", "O da biri iki etmeye gitti." Bu sözler padişahın ilgisini çekmiş, "Eviniz çok güzel ama bacası eğri" demiş. Kız hemen cevabı yapıştırmış, "Bacası eğri ama dumanı doğru çıkar". Padişah kızın başını sıvazlamış, "Sana bir kaz yollasam yolar mısın?" diye sormuş. Kız gülererek başını sallamış, "Hem de en ince tüyelerine kadar yolarım" demiş.

Kıza veda edip saraya döndüklerinde vezir kızın sözlerinden bir şey anlayamadığını söylemiş. Padişah da gidip kızıdan öğrenmesini istemiş. Vezir kızın yanına gelip ne demek istediğini sormuş. Kız, "Söylerim ama her biri için on altın isterim" demiş. Vezir çaresiz kabul etmiş. Kız başlamış anlatmaya: "Babamın azı çok etmesi şu: Çiftçi olduğu için tarlaya tohum ekecek, azı çok etmek bu. Annem ebe olduğu için çocuk doğurtacak, kadın bir iken iki olacak. Bacanın eğriliği gözlerimin şaşı olmasıdır. Dumanının doğru çıkması ise gözlerimin iyi görmesidir. Yolunacak kaz da sizsiniz. Kaz olmasaydınız ayağıma kadar gelip ettiğim birkaç söz için bana bu kadar altın verir miydiniz?"

Oynanan oyunların farkında olmadığımız için kaz gibi yolunuyoruz, doğamızı talan etmelerine ses

çıkarmıyoruz, başımıza gelecek felaketin farkına varamıyoruz...

Kazları yerin dibine batırdık biraz. Aslında kaz kadar olamıyoruz. Niye mi? İşte:

Kazlar V şeklinde uçarlar. Böylece her kuş kanat çırpıtığında arkasındaki kuşa onu kaldıran bir hava akımı yaratır. Tek başına gidebilecekleri en uzun yolu grup halinde neredeyse ikiye katlarlar. Oysa bizler birbirimizin ayağından çeker dururuz...

Grubun başında giden kaz hiçbir hava akımından yararlanmadığı için diğerlerine göre daha çabuk yorulur ve hemen arkaya geçer, arkasındaki kaz lider olur. Bu değişim sürekli yapılır. Oysa bizim liderlerimiz hiç yorulmaz, makamını başkasına bırakmaz, üstelik arkasından gelenlerin, sivriyenlerin hızlarını kesmek için çalışır...

Uçuş hızı yavaşladığında gerideki kuşlar daha hızlı gidilmesi için öndekilere bağırır, onları uyarırlar. Bizde uyarıda bulunanlar erken öten horoz sayılır, haklarında gereken işlem yapılır. Ağır ol, molla desinler politikası uygulanır!

Kazların bize ders olabilecek bir başka özellikleri de birlikte uçtukları bir kuşun hastalanıp ya da yavrulamasıyla uçamayacak duruma gelmesi halinde iki kuşun onu korumak, ona yardım etmek için yanına gelmesi, ölünceye dek yanından ayrılmamasıdır. Oysa biz ölen ölür, kalan sağlar bizimdir, kral öldü, yaşasın kral deriz, kötü duruma düşenleri yalnız bırakırız. Ne zaman ölecek diye yüzlerine bakarız, yerlerine geçmeye can atarız.

Adamın bir ölmüş, öbür dünyaya gitmiş. Sorgu meleği ona sağlığında toplum için ne yaptığını, sanatla uğraşıp uğraşmadığını, kitap okuyup okumadığını sormuş. Adam, "Ben kimsenin etlisine sütlüsüne karışmadım. Gemisini kurtaran kaptan olmak için çalıştım ve başardım. Sanatla, kitap okumak gibi para etmeyen şeylerle ilgilenmedim" demiş.

Onu dinleyen baş melek yardımcılara, "Çabuk bir kanat getirin" diye bağırmış.

Adam sevinçle, "Melek mi oluyorum?" diye sormuş.

"Hayır, demiş baş melek. Kaz oluyorsun kaz!"

Doğanın kirletilmesine, altın bulmak için Kaz Dağının harap edilmesine ses çıkarmayanlar öbür dünyada işte böyle kanat takacaklardır! Çabaları kutlu olsun!

Altın bulma sevdasıyla

Kirleniyor beyazlar

Kışa dönüyor yazlar

Hoyrat eller yüzünden

Akordu bozuluyor

Çalınamıyor sazlar

Bizden daha iyidir

Kaz dağındaki kazlar!

Erhan Tıgılı